

ویژه‌نامه روز جهانی کودک

پیک دانش

نشریه انجمن علمی - دانشجویی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء (س)
سال شانزدهم، شماره ۷۶، پاییز ۹۸ بهاء: ۱۰۰۰ تومان ISSN : ۱۷۳۵-۳۳۹۴

تلاش نکنیم کودکان را به مطالعه علاقه‌مند کنیم

عروسی زیر پوست کسبه

راه‌اندازی سازمان‌های گسترده برای پرورش صحیح کودکان

فهرست مطالب

۳ **ریپورتستان**
تلاش نکنیم کودکان را به مطالعه علاقه مند کنیم

۵ **طنز مزه**
عروسی زیر پوست کسبه

۶ **پژوهشکده**
راه اندازی سازمان های گسترده برای پرورش صحیح کودکان

۷ **کافه نثر**
روز کودک

۷ **سیاه مشقی به بهانه ۱۶ مهرماه، روز جهانی کودک**

۸ **کاتورتگاری**
#نه-به-دخانیات

شناسنامه نشریه

صاحب امتیاز: انجمن علمی - دانشجویی علم اطلاعات و دانش شناسی دانشگاه الزهراء (س)
زیر نظر: اداره کل امور فرهنگی دانشگاه الزهراء (س)

مدیر ممول: مریم امرایی
amraie.maryam@gmail.com
سردبیر: کیمیا تقی زاده میلانی
هیئت تحریریه: مریم امرایی، زینب محبی، زهرا نیک - پخت
همکاران این شماره: مهدیس احمدی، هاجر خدایی
ویراستار: مریم امرایی

کاریکاتوربست: مبینا دربهشتی
تصویرگر: زهراسادات البهشتی
طراح لوگو و صفحه آرا:
سیده محمد حسین هاشمی

با تشکر از استادان مشاور نشریه: دکتر سعید رضایی شریف آبادی، دکتر معصومه کربلائی آقا کامران
کارشناس نشریه: زهرا وزیر
چاپ و صحافی: دامون
لیتوگرافی: دامون
نشانی: تهران، میدان ونک، ده ونک، دانشگاه الزهراء (س)، ساختمان معاونت فرهنگی - اجتماعی، اتاق نشریات.

تلفن: ۸۸۰۵۶۹۰۸

ص. پ: ۱۹۹۳۸۹۱۱۷۶۴

وبلاگ نشریه: www.kismag.blogfa.com

کانال تلگرام و سروش: knowledge-courier@

کانال اینستاگرام: knowledge-courier

تلاش نکنیم کودکان

را به مطالعه علاقه‌مند کنیم

اشاره

دوران کودکی از جمله دوران بسیار مهم زندگی هر فردی برای آینده او محسوب می‌شود، برخی خلاقیت‌ها، استعداد‌های افراد ریشه در دوران کودکی دارد، اگر کودک از همان دوران کودکی عادت به مطالعه داشته باشد، بدون شک در بزرگسالی تاثیر آن را درک می‌کند، همچنین با وجود فضای مجازی که به طور ناخودآگاه مخاطبان آن کودکان هستند، چگونه می‌توان کودکان را به کتاب خواندن علاقه‌مند کنیم؟ چگونه از فضای مجازی جهت ارتقاء مهارت‌های خواندن در کودکان استفاده کنیم؟ افراد خانواده در علاقه‌مندی کودک به مطالعه چقدر و چگونه موثر هستند؟ جهت واکاوی این موضوع به سراغ چند تن از افراد برجسته حوزه کودک و نوجوان رفتیم تا بتوانیم پاسخی برای این سوالات داشته باشیم.

واقعی کنیم نه مجازی!

شهرام شفيعی؛ نویسنده کتاب کودک، ملقب به سفیر لبخند بچه‌ها، در این باره گفت: بهترین راه علاقه‌مند کردن کودکان به کتاب خواندن این است که تلاش نکنیم آن‌ها را به مطالعه علاقه‌مند کنیم، آب کم جو، تشنگی آور به دست. تا بجوشد آبت از بالا و پست. اگر کتاب‌های پرجاذبه تولید کنیم، بی برو برگرد کودکان بیشتر کتاب می‌خوانند. ایشان در ادامه افزود: به نظر من بهتر است کودکان را هر چه بیشتر درگیر فضای واقعی کنیم نه مجازی، با کتاب، نمایش، کنسرت، ورزش، موزه و... از فضای مجازی برای معرفی کتاب‌های خوب کودکان به پدر و مادرها استفاده کنیم.

امیدعلی مقیمی، مدیر کتابخانه آستان حضرت عبدالعظیم حسنی در این باره گفت: نقش پدر و مادر و معلم بسیار مهم است، ابتدا والدین باید کتابخوان باشند، و با تکنیک‌های ترویج کتابخوانی آشنا باشند. همچنین کتابخوانی، نقاشی، قصه‌خوانی جز برنامه روزانه خانوادگی گنجانده شود.

ایشان در ادامه افزود: در فعالیت‌های گروهی کتابخوانی و نقد کتاب و تحلیل به صورت اجرای فیزیکی بسیار موثر خواهد بود، باید مد نظر داشت که انتخاب کتاب مناسب و شناخت کافی از مخاطب بسیار موثر خواهد بود. مدیر کتابخانه در ادامه اظهار کرد: در فضای مجازی با انیمیشن، قصه‌های صوتی، گروه‌های بحث ویژه نوجوانان می‌توان کودکان را با کمک فضای مجازی کتابخوان کرد.

علی جانب‌الهی، نمایش‌نامه‌نویس، فیلم‌ساز، و پژوهشگر در این باره گفت: ابتدا ما خودمان

کتابخوانی، نقاشی، قصه‌خوانی جز برنامه روزانه خانوادگی گنجانده شود

کودکان را هر چه بیشتر درگیر فضای

باید کتابخوان باشیم، تا بتوانیم کودکان را به مطالعه تشویق کنیم، زیرا کودکان با مشاهده اطرافیان، خیلی راحت به سمت کتابخوانی رجوع پیدا می‌کنند. این مستندساز در ادامه افزود: کتاب بازی‌ها و کتاب‌های تعاملی که خواننده را فعال می‌کند، و در چگونگی پیش رفت جریان در

آن‌ها به مطالعه قطعا بهترین روش برای علاقه‌مند شدن کودکان و سایر اعضای خانواده به کتابخوانی است. ایشان در ادامه افزود: اگر چه تهیه منابع مناسب و کتاب خوب برای کودکان و دسترسی آسان به کتاب و منابع خوب مزید بر علت است. فعال حوزه کودک و نوجوان در ادامه اظهار کرد: همچنین جمع‌خوانی کتاب با کودکان و به همراه آن‌ها یک روش ساده و جذاب دیگر برای ترویج کتابخوانی است.

تشکیل گروه‌های کتابخوانی

اکبری نسب در ادامه افزود: فضای مجازی و جذابیت‌های بسیار آن بخش مهمی از زمان انسان امروز را به خود اختصاص می‌دهد و او را از خواندن منابع کاغذی مانند کتاب دور کرده است، اگر چه فضای مجازی هم پتانسیل‌هایی دارد که باید از آن استفاده کرد؛ مثلا تشکیل گروه‌های کتابخوانی که در ساعات معینی از شبانه روز کودکان در گروه

کتاب در آن وجود داشته باشد. عیدی را لای کتاب بگذاریم

ایشان در ادامه افزود: محیط کتابخانه باید جذاب و آرامش بخش باشد، در خانه کتابخانه داشته باشیم، کتاب جزء دکوراسیون منزلمان باشد، و کتاب بخوانیم تا ببیند و یاد بگیرند. عیدی را لای کتاب بگذاریم و به کودکان هدیه دهیم، با هم کتاب بخوانیم هر کدام یک خط یا یک صفحه به نوبت تا کتاب تمام شود، با محتوای کتاب‌ها بازی کنیم مثلا نامش را تغییر دهیم، پایانش را عوض کنیم.

داور جشنواره قصه‌گویی در ادامه گفت: از او بخواهیم کتابی که خوانده را در فضای مجازی به دیگران معرفی کند، قصه بخوانیم و صدایمان را ضبط کنیم تا وقتی پشت فرمان هستیم یا جایی که دلش کتاب می‌خواهد و ما نمی‌توانیم برای کودک قصه بخوانیم، کتاب صوتی را گوش کند، با تصاویری که در فضای مجازی تهیه کرده‌ایم و مناسب سن کودک است، در همان فضای مجازی قصه بسازیم. با توجه به صحبت‌های افراد فعال حوزه کودک به نظر می‌رسد افراد خانواده بیشترین سهم را برای موثر بودن در مطالعه کودک دارند، و فضای مجازی که بیشتر افراد برای کودک مضر می‌بینند، یا نحوه استفاده از آن را نمی‌دانند، نقش مهمی در مطالعه و ارتقای فرهنگ کتابخوانی در کودک دارد.

حاضر

می‌شوند و

با توافق قبلی

کدام بخشی از یک کتاب

را مطالعه می‌کنند. ایشان در ادامه گفت: این گروه‌ها بهتر است با سرپرستی یک بزرگسال تشکیل شود، تا سرپرست گروه بتواند برنامه جمع‌خوانی را به خوبی هدایت نماید و به هدف برساند. در این گروه‌ها می‌توان منابع خوبی هم معرفی کرد، و از امکان بارگذاری و گوش دادن به کتاب‌های صوتی هم استفاده نمود.

مریم شفیع‌زاده مربی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در این باره گفت: برای علاقه‌مند کردن کودکان به کتابخوانی لازم است آن‌ها را در فضای کتابخانه قرار دهیم. منظور این است که کودک در محیطی رفت و آمد داشته باشد، که حداقل تعداد ۱۰۰ جلد

روایت

تاثیرگذار هست،

می‌تواند ابتدا در

فضای مجازی و نشر

الکترونیک به اشتراک

گذاشته و نظرسنجی

شود، و سپس کاغذی

منتشر شود. با این روش‌ها

می‌توان از فضای مجازی جهت

ارتقاء مهارت‌های مطالعه در کودکان استفاده کرد.

حسین اکبری نسب؛ عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور و فعال حوزه کودک و نوجوان، در این باره گفت: کتاب خواندن بزرگسالان و اشتیاق

مریم امرایی (دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه الزهرا (س)، گرایش مدیریت اطلاعات، ورودی ۹۶)، amraie.maryam@gmail.com

راه اندازی سازمان‌های گسترده برای پرورش صحیح کودکان

کودک گلی است که به امانت به دست پدر و مادر سپرده شده تا در راه پرورش و شکوفایی او بکوشند و زمینه رشد این موجودات کوچک را فراهم کنند. دوران کودکی در مقایسه با دوره‌های دیگر زندگی نقش حیاتی دارد پس باید از سوی والدین به طور ویژه مورد توجه واقع شود زیرا شخصیت کودک و بسیاری از عادت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها در این دوره شکل گرفته و در تمام مراحل زندگی با کودک می‌ماند و رشد می‌کند. حضرت علی(ع) خطاب به فرزندش می‌فرمایند: «بی‌تردید دل کودک، چو زمینی کشت نشده و آماده پذیرش هر بذری است که در آن افکنده شود پس به تربیت تو شتافتم، پیش از آن که دلت سخت شود و خاطرت به چیزی اشتغال یابد.» اگر کودک در دوران کودکی خود به غلط تربیت شود در آینده با نابسامانی‌های اخلاقی و روانی مواجه می‌شود بنابراین برای جلوگیری از وقوع این نابسامانی‌ها باید کودک مورد احترام قرار بگیرد. آری احترام!

کودکان سازمان ملل «نام گرفت و یکی از بخش‌های دائمی در سازمان ملل متحد گردید و روز ۱۱ اکتبر برابر با شانزدهم مهرماه روز جهانی کودک نام گذاری شد. وظیفه انجمن کمک به کودکان، یعنی یونیسف، مراقبت از کودکان و برآوردن نیازهای اولیه آنان در سال‌های آغازین زندگی، و ترغیب و تشویق والدین به تعلیم فرزندان است. همچنین تلاش این انجمن برای کاهش بیماری، مرگ‌ومیر در کودکان و حمایت از آنان در هنگام جنگ و حوادث طبیعی است (Eduarticle.me).

بنابراین باید از هرگونه توهین و تحقیر به کودکان پرهیز شود، پیامبر اکرم(ص) در این مورد می‌فرمایند: «مبادا فردی از مسلمانان را کوچک بشمارید و تحقیر کنید که کوچک آنان نزد خدا بزرگ است.» نوازش و محبت به کودک به او اعتماد به نفس می‌بخشد و روح او را جلا می‌هد و همچنین باعث رشد و شکوفایی استعدادها و او می‌شود. پدر و مادر تنها مسئول غذا، پوشاک و بهداشت کودکان نیستند همانطور که در مقدمه کنوانسیون کودک آمده است: «کودک باید در فضایی سرشار از خوشبختی، محبت و تفاهم بزرگ شود (Eduarticle.me).

همچنین پیامبر اکرم نیز در این مورد می‌فرمایند: «فرزندان را بسیار ببوسید؛ زیرا هر بوسه در بهشت برای شما درجه‌ای خواهد بود. دانشمندان بسیاری از نظر روانی و تربیتی دربارهٔ کودک مطالعات وسیعی انجام داده‌اند و کتاب‌های زیادی نگاشته‌اند همچنین کشورهای بزرگ برای پرورش صحیح کودکان سازمان‌های گسترده‌ای را به وجود آورده‌اند و کودکان را از هرجهت تحت مراقبت‌های علمی و عملی قرار داده‌اند. همچون؛ در سال ۱۹۴۶ بعد از جنگ جهانی دوم در اروپا، مجمع عمومی سازمان ملل به منظور حمایت از کودکان سازمانی به نام یونیسف (United nations international childrens emergency fund) را ایجاد کرد که نخست «انجمن بین المللی ویژه کودکان

دوران کودکی در مقایسه با دوره‌های دیگر زندگی نقش حیاتی دارد پس باید از سوی والدین به طور ویژه مورد توجه واقع شود زیرا شخصیت کودک و بسیاری از عادت‌ها، نگرش‌ها و ارزش‌ها در این دوره شکل گرفته و در تمام مراحل زندگی با کودک می‌ماند و رشد می‌کند. حضرت علی(ع) خطاب به فرزندش می‌فرمایند: «بی‌تردید دل کودک، چو زمینی کشت نشده و آماده پذیرش هر بذری است که در آن افکنده شود پس به تربیت تو شتافتم، پیش از آن که دلت سخت شود و خاطرت به چیزی اشتغال یابد.» اگر کودک در دوران کودکی خود به غلط تربیت شود در آینده با نابسامانی‌های اخلاقی و روانی مواجه می‌شود بنابراین برای جلوگیری از وقوع این نابسامانی‌ها باید کودک مورد احترام قرار بگیرد. آری احترام!

احترام به کودک از مهم‌ترین عوامل پرورش شخصیت او به شمار می‌رود. کودک هم مانند دیگران شخصیت دارد و به آن علاقه‌مند است، کودکی که از سوی دیگران مورد احترام قرار می‌گیرد، بزرگوار را با شخصیت بار می‌آید و از بدی‌ها پرهیز می‌کند. کودک مورد احترام قرار گرفته از سوی پدر و مادر، رفتار آنان را تقلید کرده و الگوی خود قرار می‌دهد و به دیگران از جمله پدر و مادر احترام می‌گذارد.

منابع

<https://hawzah.net>

<https://eduardicle.me>

زینب‌محبوبی (دانشجوی کارشناسی علم‌اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء(س)، ورودی ۹۷)،
gmail.com@Zeinab.m ۱۳۴۴۳۲۱

نسیم خاطرات کودکی

سیاه‌مشقی به بهانه ۱۶ مهر ماه، روز جهانی کودک

آه... چه زود گذشتی ای روزگار بالاپریدن‌های بدون نگرانی و از سر ذوق، دورانی که گرچه گه‌گی شاد بود و گه‌گی تلخ اما لطافت و حس ناب آن، تکرار نشدنی است و به راستی... ما چه ساده‌لوح بودیم که آرزوی بزرگ شدن داشتیم. کفش بزرگ‌ترها را می‌پوشیدیم و اندازه می‌گرفتیم که چقدر مانده تا پا، جای پای آدم‌بزرگ‌ها بگذاریم. روزگار گریه کردن به خاطر گم شدن مداد رنگی‌ها، اخم کردن و غر زدن به دلیل کم شدن شیرینی چای صبحانه، روزهای کولی گرفتن از بزرگ‌ترها و خندیدن‌های از ته دل، دویدن‌های راه مدرسه، جیغ و فریاد بعد از زنگ آخر دبستان... کاش می‌شد که چشم‌هایم را ببندم و باز کنم و بازهم خود را در عالم کودکی ببینم... این بار حتما دست دوستانم را محکم‌تر و صمیمانه‌تر خواهم فشرد، باکسی قهر نخواهم کرد و تمام خوراکی‌هایم را با دوستانم نصف خواهم کرد. بعد از زنگ آخر دبستان، جیغ نخواهم زد، برای خروج عجله نخواهم کرد و کمی بیشتر خواهم ماند تا تصویر معلم مهربان را با جزئیات کامل و در بهترین مکان ذهن و قلبم ثبت کنم. دوستانم را صدا خواهم زد و دور یکدیگر، جمع خواهم کرد و خواهم گفت: دنیای ما کودکان، خیلی زیباتر و دل‌نشین‌تر از دنیای آدم‌بزرگ‌هاست. در دنیای آدم‌بزرگ‌ها، گویی چیزی مرده است؛ چیزی شبیه مهربانی، شبیه صداقت و شبیه لطافت کودکی... و بعد، تک‌تک دوستانم را خواهم بوسید و در آخر خواهم گفت: به‌جای آنکه برای آدم‌بزرگ شدن، آرزو کنید؛ از لحظات تکرار نشدنی و ناب کودکی بهره ببرید

هاجر خدایی (دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه خوارزمی، ورودی ۹۷)،
hajarkhodaie@gmail.com

روز کودک

سال‌ها پیش در قصر آبنباتی زندگی می‌کردم که باغچه‌اش از زمرد و دیواره‌های وانیلی داشت همسایه‌ام که حال شصت و خورده‌ای سال دارد می‌گوید که چندین بار برنده بهترین بازیکن سال شده اما نمیدانم چرا کارمند است چند روز پیش‌ها در پیاده رو خوردم به یک خانم مسن گفتم: «آهای کجایی؟!» گفت: «خیلی وقت پیشم، کنار عروسک‌هایم، آرام باش، خوابیده‌اند» این روزها بسیارند بزرگ‌ترهایی که دلشان تنگ است اصلاً نیستند رفتند به دوران دستپخت مادرشان به دنیای عروسک‌هایشان به خیال بافی‌های «کودکی‌شان» اما مدتهاست که رها شده‌اند و غرق در سیاه چال روزمرگی کهنسالی‌شان سخت دچار بازگشت به خنده‌های کودکی هستند حواسمان به این کوچک‌های بزرگ نما باشد روز کودک مبارک

مه‌دیس احمدی (دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء، ورودی ۹۸)،
gmail.com@Mahdisahmadi۷۹۷

مبینا دربهشتی - دانشجوی کارشناسی علم اطلاعات و
دانش سَناسی دانشگاه قم، ورودی ۹۴
mobinadarbeheshti@gmail.com